

DRUŽINSKI PRIJATELJ

POUČNO-ZABAVNA ILUSTRIRANA PRILOGA „ZARJE“.

— Izhaja vsako drugo soboto —

Jdila.

Po nebu se pase čreda ovčie,
po nebu visokem, mirnem,
njih runo se sveti kot samo zlato
v poslednjem svitu večernem.

Hej jaz bi pa bil rad pastirček njih
in gnal bi domov jih s paše,
ker skoraj bo noč in že doni
večerni zvon od cerkvice naše . . .

V. R.

Kraljeva hvaležnost.

(Novela, spisal G. A. — poslovenil Starogorski.)

Poveljnik se je obrnil z dvema vojakoma k vratom, kjer so bile sobe kneginje. V istem hipu je planil knez prednje.

„Prosim gospod nekaj minut odloga.“

„Na migljaj povejnika so stopili vsi nazaj.“

„Kaj želite, knez?“ je vprašal poveljnik.

„Želim vedeti, gospod poveljnik, zakaj mi kralj sedaj, ko sem mu osemnajst let verno služil, pripravlja tako smrtno muko? Ni mogoče, da bi bil kralj tako krut, ter bi sovražil brez vzroka in tako zelo svojega najzvestejšega služabnika.“

„Imam povelje Vam naznaniti“, je odvrnil poveljnik, „da misli kralj z vami le prijateljsko, akeravno ve, da vas zelo ta ločitev boli. Ko vam je dal svojo hčer princesinjo za ženo, izvolil si vas je tudi za prestolonaslednika Kastilije in najbrž tudi za kralja cele Španije.“

„Ali jaz ljubim svojo soprogo!“ je vzkliknil nesrečni knez.

„Vem to“, je rekel poveljnik, „in ravno to je vzbudilo v kralju misel, da vam je nemogoča zveza s princesinjo, ako živi kneginja.“

„Ako živi kneginja!?“ je ponovil knez in solze so mu zalile oči.

„Pa jaz ljubim svojo soprogo in hčer!“

„Tudi vaš prednik je ljubil svojo soprogo in otroka. Ako žrtve podložnikov nič ne stanejo niso, žrtve.“

V tem trenutku je planila kneginja blede in z razpuščenimi lasmi v dvorano.

„Vse vem, vse sem slišala, vse umela! Gospod poveljnik, ubogam vas, samo, dovolite mi, da bodem za trenutek sama s soprogom.“

Poveljnik je s svojimi odstopil. Ko je utihnil zadnji korak vojakov, je objela kneginja kneza in rekla:

„Ti me boš umoril, ni res? Od nobene druge roke ne maram in nočem umreti nego od tvoje!“

„Ti umreti!“ In vroče je poljubil belo čelo mlade, lepe soproge.

„Umreš naj?“, je vzdihoval knez in jo strastno objemal. Pri tem se je spodrsnilo bodalo, ki je tičalo za pasom iz nožnice in padlo na tla. Kneginja ga pobere in reče:

„Orožje, ki mi prineseš smrt bodi pozdravljeno!“

Podala ga je soprogu.

„Objemi me še zadnjikrat in suni.“

„Ne morem!“ je vzkliknil knez grenko. „O da smeva umreti skupno!“

„Ubogo dete!“

Pri tem vzkliku matere se polasti kneza še večja grenkost. Bilo mu je zblazneti. Stopinje vojakov se začujejo.

„Že prihajajo!“ je vzkliknila nesrečnica. „Še zadnji poljub, moj soprog in potem zabodi!“ Nastavila mu je pogumno prsi . . .

„Nikoli!“ je zavpil knez.

Poveljnik z vojniki je vstopil.

„Ali mi jo hočete odpeljati, barbari?“ je rekel zamolklo knez in si zakril obraz pred groznim prizorom.

Komaj je izrekel te besede, glej mala Lavrencija vodi dečka Aleša oblečenega kakor strežnika.

„Glej mama, kako lepega strežnika imam“.

„Moj otrok, moja ljuba hčerka“, je vzkliknila obupano mati. „Spominjaj se mene!“

„Je li to vaša hčer, svetlost?“ je vprašal poveljnik kneza.

„Da“, je odvrnil ta in skočil k Lavrenciji, kakor da bi se bal, da mu tudi nje ne iztrgajo.

„Imam povelje, da tudi njo odvedem“, je rekel poveljnik in mignil dvema vojakoma, ki sta takoj planila proti nji.

„Kako? Njo? Sramota!“ je vzkliknil oče in vroče solze so mu zalile oči.

„Umorite me, ali otroka pustite očetu!“

„Moj otrok!“ je zavpil knez in izdrl meč. Nekaj hipov je rožljalo orožje, od silnega udarca železa ob železo so skakale iskre, potem je šest oborožencev izdrl knezu meč iz rok in odpeljalo mater in hčer . . . Pet minut potem se je pred gradom začul dvojni krik dvojni jek in dvojni vzdih, ki je grozno odmeval v knezovem srečju.

Onemogel se je zgrudil knez in se zgrabil za glavo, kakor bi jo hotel zdrobiti. Aleš ki je bil ves zbegan je pristopil.

„Mi ima vaša svetlost kaj naročiti?“

„Vzemi bakljo in zažgi sobe kneginjine na vseh koncih!“

„Aleš je storil, kar se mu je ukazalo.“

Knez je vzel drugo bakljo in je zažgal dvorano.

„Soba, v kateri si mi rekla „z Bogom“, ko sem šel na vojno, soba, v kateri si me pričakovala iz vojne, naj gori, kakor soba, v katerih si včeraj mirno, sladko spala. — Idi v plamen, grad, dom moj in svojih prednikov! Bil je to vaš prvi dom, naj izgine s zadnjo vašo hčerko, o hrabri knezi Robide!“

Bled in preplašen se je vrnil Aleš.

„Vse gori, svetlost!“

„Dobro, otrok! Za svoj trud vzemi še ta moj zadnji denar in idi zepet po svetu. Sedaj ne rabim ničesar več. Moj grad gori in sem revnejši od tebe“.

„Toraj Vam nič ne ostane?“

„Meč, moj Aleš, ta mi bo še zvest“, je dejal ponosno knez in ga poljubil.

Oba sta zapustila goreči grad, ki se je porušil za njima . . .

Aleš je pa pel čudno pesem o kraljevi hvalnosti! . . .

(Konec).

Četnošnje avstrijsko romanje v Rim.

(Piše A. K. v S.)

Letos obhajamo kar 3 jubileje: 60 letnico vladanja cesarja Franca Jožefa I., zlato mašo sv. Očeta papeža Pija X. in 50 letnico lurske Matere božje.

Na razne načine praznujejo te jubileje. Najbolj smo jo pogodili Slovenci. V Ljubljani se je namreč osnovalo I. slovensko romanje v Lurd. V Lurd se je res odpeljalo čez 600 Slovencev. Tudi jaz sem bil v Lurd namenjen — a zajc mi je pot pretekel — prišla je zapreka in tisti teden nisem mogel z doma. Med tem pa ko so se Slovenci pripravljali v Lurd so se pa dunajski katoličani pripravljali v Rim — v proslavo zlate maše sv. Očeta.

Takoj sem sklenil: Ker ne morem v Lurd, pojdem pa v Rim — „videti Petra“. Romanje v Lurd je bilo slovensko, romanje v Rim pa vseavstrijsko. Zastopani so bili malo ne vsi avstrijski narodi. Slovencev pa nas je bilo malo, ker so šli rajši v Lurd — je pač priika bolj redka.

Kaj je Rim, je znano že šolarčku; vsaj to, da je Rim daleč in veliko, lepo mesto, kjer prebiva papež, ki je samo eden, kot namestnik Jezusov, samo eden na vsem svetu. Če hočeš pravzaprav vedeti kaj je Rim za ves svet, kaj je Rim zlasti za nas katoličane — moraš ga videti. Vtis je imeniten in velikanski, ki ga napravi Rim na človeka. Rim videti, to je velika misijonska pridiga. Neveren kristjan mora postati veren, če gleda z odprtimi očmi to sveto, večno mesto, mlačen kristjan mora postati vnet in goreč, kdor katoliško cerkev sovraži, jo bo začel ljubiti, ko spozna v Rimu njeno lepoto.

V Rimu še-le prav dobro opaziš, da so zginiti ošabni in prevzetni kralji — a Peter, ubogi ribič živi še v Piju X. — Kdo gre v Rim, da bi obiskal grob Nerona Cezarja? Nihče! A Petra — papeža — ujetega, zaničevanega, obišče vsako leto na tisoče in tisoče pravih in vnetih kristjanov raznih narodnostih.

Zato sem sklenil čitateljem „Dr. Pr.“ nekoliko popisati to romanje v Rim. Namen, ki ga imam s tem popisovanjem je poučiti in vneti oziroma pomnožiti spoštovanje do sv. katoliške cerkve oziroma papeža. O, kar imamo mi katoličani tega nimajo nobeni drugoverci — niti toliko „oboževani“ pravoslavni ne — namreč Rima in papeža. Vera pa brez Rima in papeža je telo brez duše, zvon brez glasu, ladja brez vetra t. j. za nič.

Skoro vsak rimski romar pa obišče predno pride v Rim štiri imenitne božje poti, kakor da bi se hotel prej pri sv. Antonu v Padovi, pri sv. Dominiku v Bolonji, pri Devici Mariji v Loretu in

Spomenik Josipa Tartini-ja v Piranu.

pri sv. Frančišku v Asizi pripraviti in izprosi milosti, da bi mogel vredno vstopiti v sveto in večno mesto Rim!

Padova.

Romanje je vodil naš prevzv. in mil. škof tržaški. Prva naša postaja je bila pri sv. Antonu v Padovi. Vlak nas je pripeljal v Padovo ob 5 in pol zjutraj (kar nas je bilo iz tržaške škofije smo vstopili v Vidmu.) — Molivši sv. rožni venec smo dospeli v prekrasno cerkev sv. Antona. Altar je ves iz belega marmorja. Pri tem altarju smo imeli skupno sv. mašo in pridigo. Okolu njega gori noč in dan 20 lučic. Po oltarju in okoli oltarja so izrezane podobe (reliefi), ki predstavljajo čudeže iz življenja sv. Antona. Za glavnim oltarjem je zaklad (tesoro) t. j. velikanska shramba svetinj. — Najimenitnejša svetinja se mi je zdel jezik sv. Antona. Padovanci imenujejo sv. Antona po domače: naš svetnik. Iznad cerkvene strehe moli 7 kupelj. Cerkev je dolga 95, široka 34 in visoka 37 metrov.

Iz cerkve sv. Antona smo šli v ono sv. Justine dev. in muč. Ta je še večja nego sv. Antona. Dolga je 111 m. Zidana je v podobi križa. — Pod glavnim altarjem počiva truplo sv. Justin. Na vsaki strani ima cerkev 10 kapel, v katerih so krasni altarji. V eni teh kapel je pod altarjem shranjeno telo sv. Lukeža evang. Od zunaj je pa cerkvi prizidano velikansko poslopje, ki je bilo nekdanj samostan Benediktincev — in je zdaj vojašnica. Človeka mora res nevolja in žalost obiti, ko vidi po Italiji hiše pobožnosti in učenosti po nasilju brezverske vlade iztrgane iz rok cerkve. Kjer je vladal prej mir — ondi je zdaj kričanje in kletvina.

Koliko takih božjih ropov ima laška vlada na vesti, zato pa ni čudno, da sta sreča in božji blagoslov izginila iz „blažene“ Italije.

Kdor prvič pride na Laško, ga mnoge, velikanske in prekrasne cerkve kar osupnejo. Noben jezik ne more povedati, nobeno pero popisati krasote in lepote teh crkva — vse treba videti. Kdor laške cerkve vidi, ta še-le spozna, kakšni reveži smo mi v tem oziru doma. Kdo pa je postavil pavzaprav te krasne hrame božje? Pobožno — katoliško ljudstvo. Brez katoliške vere bi bila Italija — brez tako krasnih stavb — in če te cerkve Italiji vzameš — vzel si ji mnogo; ker edino, kar je meni v Italiji dopadlo so cerkve — kraj je zame pust — zame je desetkrat lepša naša Kranjska.

Bolonja.

Samo to o Padovi, ker opoldne smo se že odpeljali v — Bolonjo. Svet se mi je zdel od Pa-

dove do Bolonja še precej rodoviten, — a kmet je tam velik revež, ni namreč samostojen — ampak on prevzame njivo oziroma polje, od grajščakov v najem in polovico vsega, kar pridelal mora dati grajščaku.

Zvečer smo bili v Bolonji — velikem, imenitnem mestu, ki je še bolj staro nego Rim. V tem mestu so papeži postavili prve visoke šole — univerze, ki so bile tudi največje v Evropi. Samo eno leto je bilo na teh šolah 10.000 dijakov. In kaj ima papež zdaj v zahvalo. Da so visoke šole, ki so se po papeževem prizadevanju začele, glavna gnjezda brezverstva: afera Wahrmond — proč od rimanje. Pa ne samo visoke šole so iztrgane iz pravih rok — ampak tudi ljudske šole — so že skoro ločene od cerkve. In vendar, kdo je začel šole po vaseh? Ali ne katoliški duhovnik? — In zdaj trobijo liberalci, da je cerkev veri — nasprotna.

Poglej, kje so v naših vaseh pred leti bile šole: v farovžih in kaplanijah — za plačilo dobiva duhovšina, ki je prva ljudstvo podučevala, da ji še dve uri krščanskega nauka ne privoščijo brezverci — liberalci.

(Dalje prihodnjič.)

Za kratek čas.

Dobra glava.

Kmetica: „Ali bi, prečastiti gospod župnik, pomagali, da bi se moj France učil naprej, morebiti bi se za gospoda izučil?“

Župnik: „Ali pa ima fant dobro glavo?“

Kmetica: „Da, dobro glavo ima, čez tristo pence je padel, pa si je ni razbil.“

Dobro mu je zasolli.

Vesel Tirolec se je peljal po železnici. Sprevodnik ga vpraša, od kod da je doma.

„Jaz sem Tirolec.“

„Pa kaj res pri vas človek postane še-le s 40 leti pameten?“

„Res, res!“

„Kam pa oddaste tiste ljudi, ki še nimajo 40 let?“

„Za sprevodnike k železnici.“

Tudi avtomat.

Vrzi v šipo mestne hiše kamen in videl boš, da se pri vratih bolj gotovo prikaže redar, kakor pa pri kolodvorskem avtomatu čokolada.